

Grzegorz Głupeczyk

*Profilaktyka zachowań ryzykownych młodzieży
w środowiskach defaworyzowanych społecznie*

Streszczenie

Rozprawa doktorska „Profilaktyka zachowań ryzykownych młodzieży w środowiskach defaworyzowanych społecznie” swoim przedmiotem badań obejmuje działania profilaktyczne realizowane w środowiskach defaworyzowanych społecznie. Potrzeba organizowania i prowadzenia działań z zakresu profilaktyki społecznej – szczególnie profilaktyki zachowań ryzykownych – w środowisku otwartym była wielokrotnie zaznaczana w pracach naukowych z zakresu pedagogiki społecznej i resocjalizacyjnej. Szczególnie ważne są te stanowiska, w których podkreśla się potrzebę organizowania działań realizowanych w oparciu o model synergetyczny, wskazując na kontekst społeczny prowadzonych działań oraz na wspólnotowość i współpracę. Te elementy stanowiły punkt wyjściowy do własnej analizy naukowej.

Przeprowadzone przeze mnie badania ukierunkowane były na analizę potrzeb, możliwości i ograniczeń w zakresie tworzenia systemowych rozwiązań o charakterze profilaktycznym. W trakcie badań analizowałem doświadczenia różnych podmiotów prowadzących działalność w tym obszarze na terenach defaworyzowanych społecznie. Szczególnie ważne były dla mnie doświadczenia organizacji pozarządowych.

Podjęta aktywność znajduje podwójne uzasadnienie: jest bowiem zbieżna z obowiązującym aktualnie paradygmatem w obszarze pedagogiki społecznej i resocjalizacyjnej, wpisując się tym samym w szeroki nurt uspołeczniania systemu oddziaływań, a ponadto jest próbą odpowiedzi na ewolucję zachowań ryzykownych wśród młodzieży – szczególnie tej zamieszkującej środowiska defaworyzowane społecznie.

Założona problematyka trudnego zagadnienia społecznego jakim są zachowania ryzykowne młodzieży, a zwłaszcza analiza indywidualnych doświadczeń lokalnych instytucji i organizacji na drodze prób realizowania skutecznych strategii profilaktycznych dotyczących zachowań ryzykownych młodzieży, sprawiła że prowadzone badania przyjęły wymiar charakterystyczny dla jakościowego podejścia badawczego.

Przestrzenią do badań własnych były środowiska defaworyzowane społecznie. Badania prowadziłem w trzech miastach Województwa Śląskiego, a opierały się one o wywiady indywidualne, wywiady grupowe, obserwację i badanie dokumentów.

Przedstawiona praca doktorska wpisuje się w szeroki nurt usprawniania praktyki pedagogicznej, stanowić może również ciekawe studium teoretyczno-empiryczne rzucające nowe światło na zagadnienia profilaktyki zachowań ryzykownych. Końcowym etapem prowadzonej przeze mnie aktywności badawczej stało się opracowanie modelu profilaktyki zachowań ryzykownych w środowisku lokalnym, który łączy w sobie elementy metodyczne i organizacyjno-logistyczne oraz prawne. Połączenie tych elementów stanowi swoiste *novum*. Sądzę jednak, że takie szerokie ujęcie proponowanego modelu profilaktyki zachowań ryzykownych w środowisku lokalnym ułatwi jego implementację do rzeczywistości i praktyki pedagogicznej.

01.12.2020

Сергей Герман